

Karolina Stremska

Sto lat temu

Palestra 51/1-2(577-578), 150-153

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

100 LAT TEMU

KURJER WARSZAWSKI

Dnia 4 stycznia 1906 r. Nr 4

~ Dopiero w Nr 241A „Zbioru praw i rozporządzeń” z dnia 29-go grudnia ogłoszono rozporządzenie o zaprowadzeniu stanu wojennego w Królestwie Polskiem. Z uwagi na zawarte tam motywy rządowe przytaczamy owo rozporządzenie w całości: „Zarządzający ministerjum spraw wewnętrznych dnia 25-go grudnia 1905 r. zawiadomił, celem ogłoszenia, senat rządzący, że jenerał-gubernator warszawski doniósł telegraficznie dnia 21-go grudnia 1905 r., iż wobec zaostrenia się ruchu rewolucyjnego, otrzymania ze wszystkich gubernji kraju nadwiślańskiego wiadomości, iż lud wiejski odma-

wia posłuszeństwa prawej władzy i płacenia podatków, a również wskutek dążenia, które cały kraj ogarnęło, aby wyrugować język państwowy ze wszystkich szkół, urzędów gminnych i sądów, a nawet niektórych instytucji rządowych, dnia 21-go grudnia (na mocy Imiennego ukazu Najwyższego do senatu rządzącego z d. 12-go grudnia 1905 r.), niezależnie od będących już w stanie wojennym (na mocy ukazu Najwyższego z dnia 17-go grudnia) czterech powiatów gub. suwalskiej, ogółem wszystkie dziesięć gubernji kraju nadwiślańskiego za będące w stanie wojennym”.

Dnia 18 stycznia 1906 r. Nr 18

~ Grono adwokatów przysięgłych, po rozpatrzeniu się w sytuacji, wywołanej wyborami do Dumy państwowej, wobec ciężącego nad krajem stanu wojennego i trudności, jakie wynikają dla pewnej

grupy wyborców, pozbawionych wolności osobistej, uważa za obowiązek zwrócić uwagę, że wszyscy ci wyborcy, na równi z innymi, powinni być na listy wyborcze wpisani. Osobom tym, w myśl Manifestu

z 30-go października 1905 r. i ordynacji wyborczej, nie mogą być odjęte prawa, przez akty powyż-

sze, nadane i dlatego udzielona im być powinna możność wykonania praw i obowiązków wyborczych.

GAZETA SĄDOWA WARSZAWSKA

Warszawa dnia 6 Stycznia 1906 roku Nr 1

~ Petersburska rada adwokatów przysięgłych przyjęła świeżo do grona swego 25 pomocników adwokatów, którzy odbyli przepisana praktykę. Z pośród przyjętych 23 jest Żydów i 2 Rosjan. Minister sprawiedliwości uchwałę rady zatwierdził.

Śród tamtejszej (t. j. petersburskiej) adwokatury poruszono sprawę przyłączenia się do bezrobocia powszechnego. Kwestyja powyższa miała być rozpatrywana na zwołanem w dniu 23 Grudnia przez komitet związku wolnem zgromadzeniu wszystkich adwokatów przysięgłych i ich pomocników okręgu petersburskiego, lecz zgromadzenie to do skutku nie

doszło z przyczyn od inicjatorów niezależnych.

~ Aresztowany niedawno adw. przys. p. Aleksander Kronenblech Kroński uwolniony został z więzienia przy ul. Pawiej.

~ Pomocnicy adwokatów przysięgłych pp. Kazimierz Sterling, Herman Levy i Michał Bersohn mianowani zostali adwokatami przysięgłymi okręgu izby sądowej warszawskiej.

~ Były kandydat do posad sądowych p. Zygmunt Skarzyński został zaliczony w poczet pomocników adwokatów przysięgłych przy sądzie okręgowym warszawskim.

Warszawa dnia 13 Stycznia 1906 roku Nr 2

~ W Tambrowie na posiedzenie sądu wojennego, rozstrząsającego sprawę o zabójstwo wice-gubernatora Bogdanowicza, wkroczyła żandarmeryja i aresztowała jednego z obrońców. Sesyja nadal trwała.

~ W tygodniu ubiegłym z rozporządzenia generał-gubernatora na zasadzie punktu 14-go praw stanu wojennego, zawieszono cały szereg wydawnictw i pism codziennych. Losowi temu uległy

dzienniki: Kuryjer Poranny, Gonic, Czytelnia dla wszystkich, Kuryjer Narodowy, Gazeta Domowa i Sport. Do drukarni Kuryjera Porannego zesłała policyja i z polecenia władz dokonała opieczętowania drukarni. Jednocześnie redaktorowi Kuryjera p. Fryzemu doręczono rozkaz wyjazdu za granicę.

Z tygodników zawieszono „Głos” – którego redaktora adw. przys. Klimpla aresztowano, tu-

dzień „Ogniwo” – na mocy decyzji izby sądowej warszawskiej, która zatwierdziła konfiskatę N. 51 tego wydawnictwa i do czasu rozpa-

trzenia sprawy redaktora odpowiedzialnego p. L. Niemyskiego, oskarżonego z art. 129 nowego kod. kar., wydawnictwo zawiesiła.

Warszawa dnia 20 Stycznia 1906 roku Nr 3

~ Z Płocka piszą, że sądy gminne zamknięto. Oprócz sędziów gminnych, odmówili zbiorowo pełnienia obowiązków służbowych ławnicy i kandydaci powiatu płockiego i 3-go okręgu powiatu sierpeckiego. Większość aresztowanych sędziów gminnych przewieziono z więzienia płockiego do twierdzy w Modlinie. P. Ignacemu Grabowskiemu kazano wyjechać za granicę.

~ Korespondent moskiewski „Warsz. Dniwnika” donosi, że pogłoski o zabiciu adwokata przysięgłego Margulisa w Moskwie są fałszywe.

~ Prasa miejscowa podaje wiadomość z Petersburga, że w ministerjum spraw wewnętrznych opracowany został projekt, w myśl którego w miejscowościach, gdzie ogłoszony jest stan

wojenny lub ochrona wzmocniona, władzom sądowym nadane zostaje prawo nie tylko konfiskaty pism do czasu rozpatrzenia sprawy sądowej i wydania wyroku, lecz nawet zamykanie drukarni, gdzie skonfiskowane pismo było drukowane. Rozporządzenie powyższe ma jakoby na celu ograniczenie wychodzenia skonfiskowanych i zawieszonych wydawnictw pod innymi tytułami.

~ Minister sprawiedliwości mianował p. Joachima Peretza adwokatem przysięgłym okręgu izby sądowej warszawskiej.

~ Starszy prezes izby sądowej warszawskiej, polecił zapytać się kandydatów do posad sądowych przy sądzie okręgowym, czy nie przyjęliby wakujących posad sędziów gminnych w guberni płockiej. Kandydaci odmawiają.

Warszawa dnia 27 Stycznia 1906 roku Nr 4

~ „Prawit. Wiestnik” ogłosił dodatek do art. 664 ustawy sądowej marynarki wojennej, którego mocą obrońcami pociągniętych do odpowiedzialności marynarzy mogą być nadal tylko kandydaci do posad w wojskowych sądach morskich, a w ich braku oficerowie, posiadający ogólnie wymagane kwalifikacje. Dotychczas obrońcami w sądach mor-

skich mogli być również adwokaci przysięgli. Tymczasem „Kuryer Litewski” donosi, jakoby ze źródła najpewniejszego, że obrońcą pomocnika Szmidta, przywódcy zbuntowanych marynarzy w Sewastopolu, oskarżonego z mocy art. 100 nowego kodeksu karnego z r. 1903, będzie adwokat przysięgły z Wilna Tadeusz Wróblewski.

O ile zkądinąd wiemy, p. Wrób-

lewski zaproszony został do obrony Szmida łącznie z dwoma innymi adwokatami – Rosjanami. Oczywiście, obecnie obrońcy ci nie będą dopuszczeni do udziału w sprawie.

~ „Nowosti” podają wiadomość, iż izba sądowa moskiewska w całkowitym składzie oddana została pod sąd za podanie znanej petycji.

~ Podczas powstania zbrojnego w Moskwie zaaresztowano z pośród adwokatury miejscowej następujących adwokatów: Mandelsztama, Szancera, Hannusz-

kina, Murawjewa, Kossowskiego, Woskobochnikowa i pom. adw. przysięgłych: Lidowa, Proppera, Szyrmana, Iljana, Grunberga i Perskiego. Zastrzelono pom. adw. przys. Tatarykowa, wypadkowo zginął od kartaczy adw. przys. Lesken i raniono przejeżdżającego przez ulicę Twerską Marguliesia. Rada adwokacka wybrała spośród siebie kilku członków celem zaopiekowania się wszystkimi sprawami zabitych, ranionych i uwięzionych kolegów.

Warszawa dnia 3 Lutego 1906 roku Nr 5

~ W nocy z d. 29 na 30 Stycznia zmarł nagle ś. p. Marcei Kramsztyk, adwokat przysięgły, magister prawa i administracji. (...)

Nieboszczyk zajmował w Płocku wybitne stanowisko wśród palestry miejscowej i cieszył się rozległą praktyką. Wkrótce przeprowadził się do Warszawy i tu również zyskał sobie uznanie, jako prawnik cywilista.

Ś. p. Kramsztyk był współpracownikiem naszego pisma. Z większych rozpraw drukowaliśmy: „Areszty na pensjach i płacach” (1891) i „Odpowiedzialność nabywcy przedsiębiorstwa handlowego za długi poprzednika” (1893). Ta ostatnia praca porusza przedmiot bardzo pod względem prawnym ciekawy. Poza tem zmarły wydał osobno „Zakres egzekucji ruchomej”.

Niewątpliwą zasługą ś. p. Kramsztyka była myśl założenia kasy pomocy adwokatów przysięgłych. On pierwszy zaprojektował jej otwarcie, a tem samem przyczynił się do powstania tak pożytecznej instytucji.

~ Wskutek powtarzających się dość często w ostatnich czasach wypadków, iż sędziowie przysięgli i świadkowie – katolicy na Litwie i Rusi odmawiali złożenia przysięgi w języku rosyjskim, senat wyjaśnił, iż tylko świadkowie, nie znający języka rosyjskiego, mają prawo przysięgania po polsku. Sędziowie przysięgli obowiązani są przysięgać po rosyjsku pod groźbą, w razie odmowy, wykreślenia z listy sędziów i pociągnięcia do odpowiedzialności karnej z mocy art. 651 ust. postęp. kar. wyd. 1902.

Wybór: Karolina Stremska